

+ Diagnostiek

Morfine

Inleiding

Uw arts heeft u een opioïd voorgeschreven om uw pijn onder controle te krijgen. Pijn waarschuwt ons dat er iets niet in orde is in ons lichaam. Voeger was hiervoor vrijwel alleen morfine beschikbaar. Tegenwoordig bestaat een hele groep morfine-achtige sterke pijnstillers die ook wel opioïden genoemd worden. Deze folder is bedoeld om uw vragen te beantwoorden en u op de hoogte te brengen van fabel en feiten over opioïden.

Fabel 1: Alle opioïden zijn hetzelfde.

Feiten: In grote lijnen hebben alle opioïden een krachtige werking en vergelijkbare bijwerkingen. De belangrijkste zijn vooral gelegen in de duur van de werking en hoe snel het opioïd begint te werken. De langwerkende opioïden werken lang, het duurt ook langer voordat ze beginnen te werken. Het omgekeerd is het geval bij kortwerkende opioïden.

Fabel 2: Opioïden als pijnstiller zijn verslavend

Feiten: Bij verslaving is sprake van de drang om een snelle "kick" te krijgen. Het gaat daarbij dus niet om pijnstilling. De lang en kortwerkende opioïden worden geleidelijk in het lichaam afgegeven. Alleen als het gebruik van opioïden plotseling wordt gestaakt, kan dit tot ontwenningsverschijnselen leiden. Dit kan worden voorkomen door de opioïden geleidelijk af te bouwen.

Fabel 3: Opioïden werken levensverkortend

Feiten: Nee, dat is niet het geval. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat opioïden niet levensverkortend werken.

Fabel 4: Opioïden alleen nemen als de pijn heftig is.

Feiten: Opioïden werken bij langdurige pijn het best door de langwerkende opioïden het op vaste tijden in te nemen. Bij korte periodes van heftige pijn (=doorbraakpijn) kunt u extra medicatie ("rescue"-medicatie) voorgeschreven krijgen, die u in kunt nemen als pijn te heftig is.

Fabel 5: Als een pijnpleister wordt verwisseld voor een nieuwe, dan moet de oude pleister nog blijven zitten.

Feiten: Als u een nieuwe pleister aanbrengt, moet de oude meteen worden verwijderd. Op de plaats waar de oude pleister op uw huid was geplakt, zit nog aanzienlijke hoeveelheid van het opioïd op de huid. Als deze hoeveelheid uiteindelijk uit de huid is verdwenen, doet de nieuwe pleister inmiddels zijn werk.

Fabel 6: "Rescue-medicatie niet gebruiken bij verergering van de pijn bij de verzorging e.d.

Feiten: Rescue-medicatie kan juist preventief gebruikt worden wanneer bijvoorbeeld het wassen, bed verschonen, transport per ambulance of een bestraling behandeling pijnlijk is.

Fabel 7: Opioïden geven veel bijwerkingen

Feiten: De meeste bijwerkingen treden in het begin van de behandeling op en zijn vaak tijdelijk. Dit zijn misselijk, braken, jeuk, moeilijk slapen. Zeldzame bijwerkingen (alleen bij hoge doseringen) zijn duizeligheid, transpireren, spiertrekkingen, stoornissen in de waarneming en waandenkbeelden. De meest voorkomende en langdurige bijwerking is verstopping van de darmen (obstipatie).

Fabel 8: Opioiden geven veel ademhalingsproblemen.

Feiten: Bij langdurige toediening van langwerkende opioïden in de vorm van tabletten, zetpillen en pleisters spelen ademhalingsmoeilijkheden geen rol. Dit geldt ook voor de rescue-medicatie. Het komt eigenlijk alleen maar voor bij ernstige longaandoening of bij misbruik door iemand die niet gewend is aan opioïden.

Fabel 9: Opioiden werken sufheid in de hand.

Feiten: Sufheid is een bijwerking die kan optreden tijdens de eerste dagen van de behandeling met een opioïd. Vaak wordt echter de innerlijke rust, die optreedt als de pijn onder controle is, verward met sufheien slaperigheid. Omdat pijn geen spelbreker meer is. Kunt u beter slapen en na enkele dagen weer op krachten zijn om deel te nemen aan het sociale leven.

Fabel 10: Opioiden worden alleen gebruikt in het eindstadium van kanker.

Feiten: Zo'n 75% van de opioïden wordt gebruikt door patiënten met langdurige, niet door kanker veroorzaakte pijn. Opioiden kunnen dus jaren achtereen als pijnstiller worden gebruikt en niet alleen in het eindstadium van kanker.

Fabel 11: Elke pijn is met een opioïd goed te behandelen.

Feiten: Opioiden zijn de sterkste pijnstiller die we hebben, maar zijn minder geschikt voor de zogenaamde zenuwpijn. Dan zal u uw arts in eerste instantie andere medicijnen voorschrijven die de betrokken zenuwcellen tot rust brengen.

Fabel 12: Bij een opioïd mag geen alcohol worden gebruikt.

Feiten: Matig alcohol gebruikt is geen probleem bij opioïdgebruik op medisch voorschrift. U kunt dus gerust 's avonds voor het slapen, bij het eten of op een feestje een biertje, wijntje nemen. Bij veelvuldig alcoholgebruik kunnen de bijwerkingen van opioïden worden versterkt.

Fabel 13: Met een opioïd op medisch voorschrift is autorijden niet toegestaan.

Feiten: Vastgesteld is dat een langdurige behandeling met een stabiele opioïden dosering geen negatieve invloed heeft op de rijvaardigheid. Als u een opioïd krijgt voorgeschreven en u bent goed ingesteld, mag u volgens de nieuwe wetgeving alleen de eerste twee weken geen gemotoriseerd voertuig besturen. Wordt de opioïd dosering verhoogd, dan geldt opnieuw een termijn van twee weken waarin u geen auto mag rijden.

Fabel 14: Een opioïd kan gewoon worden gestopt als het niet meer nodig is.

Feiten: Nee, Zoals bij veel medicijnen went u uw lichaam aan een opioïd. Daarom moeten opioïden geleidelijk worden afgebouwd.

Doorbraakpijn:

- B ij plotseling onverwachte optredende kortdurende pijn;
- B ij verergering van de pijn bij bijvoorbeeld verzorging, vervoer etc.;
- B ij pijn die ontstaat als het opioïd is uitgewerkt, maar het nog geen tijd is voor de volgende dosering.

Oxycodon	Morfine	Methadon	Fentanyl		
Oxycontin tablet	MS Contin tablet Kapanol capsule		Durogesic pleister	Langzaam inwerkend Tablet 4uur, pleister 12 uur Langwerkend (tablet 12 uur, pleister 3 of 7 dagen)	Langwerkend middelen
Oxynorm capsule	Oramorph drank zetpil	Symoron tablet drank		Kortinwerkend 20-30 minuten	
			Actiq zuigtablet Instanyl neuspray	Snelinwerkend (10-15 minuten) Kortwerkend	Rescue medicatie

Afdeling B3

Tel: (+297) 527 4330

Dr. Horacio E. Oduber Hospital
 Dr. Horacio E. Oduber Hospital Boulevard # 1
 Tel: (+297) 527 4000
www.arubahospital.com

